

ბიულეტენი

აფხაზეთის სულიერებისა და კულტურის ცენტრის
ყოველთვიური საინფორმაციო ორგანო

№9 (27) სექტემბერი 2009 წელი

ივანეძის ყაჯმაყმდოსა ღმრთობმდგომის ხატო

მოქაზარი თაოზის სამსახურში

ბიულეტენი გამოდის ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტ დანიელის (დათუაშვილის)
ლოცვა-კურთხევით 2007 წლის ივლისიდან

სიყვარულში დაფერფცილი მამულიშვიდი

„მე ღრმად მნამს, რომ საბოლოოდ სამართალი იზეიმებს და აფხაზეთში კვლავ აღორძინდება ძირძველი, ტრადიციული ქართულ-აფხაზური ერთობა, ძმობა და მეგობრობა...“
თამაზ ნადარეიშვილი

ცნობილ სახელმწიფო მოღვაწეს, პოლიტიკოსს, უახლოეს წარსულში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარეს თამაზ ნადარეიშვილს 19 ივლისს 55 წელი შეუსრულდებოდა. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობისა და უმაღლესი საბჭოს მიერ ორგანიზებულ ხსოვნის საღამოზე მერაბ ბერძენიშვილის სახელობის კულტურის საერთაშორისო ცენტრ „მუზაში“ გამომსვლელებმა დიდი სიტბოთი გაიხსენეს სამშობლოს სიყვარულში დაფერფლილი მამულიშვილი.

ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტი დანიელი:

- შერვაშიძეების გვარს უდიდესი დამსახურება მიუძღვის როგორც აფხაზეთის, ისე სრულიად საქართველოს წინაშე. ბატონი თამაზი, იგივე ბაგრატ ნადარეიშვილი, როგორც ამ გვარის ერთ-ერთი შთამომავალი, ღირსეულად აგრძელებდა აფხაზეთის მთავართა მიერ ხალხის უანგარო და თავდადებული მსახურების ტრადიციას. სულითა და ხორციტ ძლიერი და ჯანსაღი, კეთილშობილი რაინდი მუდამ უსამართლობასთან შეურიგებელი, მაგრამ ამავე დროს ღმობიერი და თავმდაბალი, ნაადრევად წავიდა ამქვეყნიური ცხოვრებიდან. მისი სიცოცხლე საკუთარი ხალხის დარდმა და ვარაამმა შეინირა. მისმა მგრძნობიარე გულმა ვერ გაუძლო ათასობით დევნილის მწუხარებას, მშობლიურ მხარესთან განშორებას და შეენირა კიდეც.

ღმერთმა დალოცოს და ნათელში ამყოფოს მისი უკვდავი სული.

ელგუჯა გვაზავა, აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარე:

- თამაზ ნადარეიშვილს ყოველთვის სწამდა, რომ აფხაზეთში სამართალი იზეიმება და აღორძინ-

დებოდა ძირძველი, ტრადიციული ქართულ-აფხაზური ერთობა, ძმობა და მეგობრობა. მან აფხაზეთის სამსხვერპლოზე თავისი გული მიიტანა. მისი წასვლიტ სრულიად საქართველომ, აფხაზეთის ხელისუფლებამ, დევნილმა საზოგადოებამ დაკარგა ჭეშმარიტად მოწინავე და პატრიოტული იდეების გენერატორი, აფხა-

რომელსაც აფხაზეთი მთელი თავისი ჯიშითა და გენიტ უყვარდა, რადგან ის მისი ნაწილი იყო... ჩემდა საბედნიეროდ, მასთან ურთიერთობის და მეგობრობის პატივი წილად მხვდა. ახლა კი მის გახსენებას ტკივილიც ახლავს. თუმცა, ღრმად ვარ დარწმუნებული, მისი სიცოცხლის მთავარი მიზანი გზა-კვალს არასოდეს დაკარგავს.

თამაზ ხუბუა, აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე:

- თამაზ ნადარეიშვილი თავისი იდეებით დღესაც იბრძვის, დღესაც ბოძოქრობს, დღესაც ტკივილიანია, რამეთუ ბევრი მის მიერ ნაწირ-ნასწარმეტყველები, სამწუხაროდ, რეალობად იქცა. დიდი გამოწვევები ქვეყნისა და მათ შორის აფხაზეთელების წინაშე, კვლავ გადაუჭრელი რჩება. დარწმუნებული ვარ, ყველაზე გულიანი ნაფიქრალი თამაზ ნადარეიშვილისა, რომ ჩვენ აფხაზეთში აუცილებლად დავბრუნდებით, ასევე ახდება.

ცნობილი პოლიტიკოსები თავიანთი იდეების განხორციელებაში ან იმარჯვებენ, ან მარცხდებიან. თამაზ ნადარეიშვილი აფხაზეთის, სრულიად საქართველოს უანგარო სიყვარულში არასოდეს დამარცხებულა. დღეს მას დაბადებიდან 55 წელი შეუსრულდა. ვამაყობ, რომ ჩვენ მეგობრები ვიყავით!

დავით გვაძაბია, აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი:

ბატონი თამაზი განასახიერებდა საქართველოს ადატ-წესს, ტრადიციას, ბუნება-ხასიატს და ღირსებას. მისი მოსაზრებები და პოზიცია აფხაზეთის პრობლემის მოგვარების საკითხებზე და მისეული ხედვა უნდა გაითვალისწინოს ყველამ, ვინც ჩვენი ქვეყნის სასიკეთო შედეგზეა ორიენტირებული.

ზეთზე მუდმივად მოფიქრალი და უკომპრომისო მებრძოლი, რომელიც ბოლომდე დაიხარჯა მშობლიური კუთხის სიყვარულში.

გიორგი ყარყარაშვილი, გენერალი:

- ცოტაა ადამიანი, რომელშიც სამშობლოს სიყვარული ძალუმად არის განსხეულებული. ასეთი გახლდათ თამაზ ნადარეიშვილი, თხემიტ ტერფამდე ქართველი, თანამომძისთვის თავდადებული კაცი,

მოგაშალი თაობის სამსახურში

2009 წლის 5 ივლისიდან 1 აგვისტოს ჩათვლით ტაბახმელაში ცხუმ-აფხაზეთის ეპარქიისა და სულიერებისა და კულტურის ცენტრის ეგიდით მოეწყო აფხაზეთის პედაგოგთა პროფესიული გადამზადებისა და ეკლესია-მონასტრების მოლოცვის ერთთვიანი კურსების მეოთხე ეტაპი. სემინარის ფარგლებში ლექციები წაიკითხეს: გოჩა გუგუშვილმა (საღვთო სჯული), ასმათ ოქროპირიძემ (ხელოვნების ისტორია), ელდარ ბუბულაშვილმა (საქართველოს ისტორია), გრიგერ ფარულავამ (ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორია); კითხვა-პასუხის ფორმით ჩატარდა შეხვედრა აკაკი მინდიაშვილთან (ღვთისმეტყველება). სემინარის მონაწილეებმა მოილოცეს: სვეტიცხოველი, ჯვარი, სამთავრო, შიომღვიმე, ატენის სიონი, უფლისციხე, ბოდბე, მარტყოფი, გერგეთის სამება, იყვნენ სტეფანწმინდაში, სნოში, დარიალის ხეობაში დაათვალიერეს წმ. გიორგის სახელობის მშენებარე სამონასტრო კომპლექსი. თბილისში მუზეუმები: პიკასოს გამოფენა, ოქროს ფონდი. სემინარის მონაწილეები მიიღო უნმიდესმა და უნეტარესმა, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია II. შეხვედრები ჰქონდათ, აგრეთვე, აფხაზეთის მთავრობის წარმომადგენლებთან, ხელოვნების მოღვაწეებთან.

კურსები დასრულდა კონცერტით, რომელშიც მონაწილეობდნენ თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის პროფესორი, ვოკალისტა საერთაშორისო კონკურსების დიპლომანტი თემურ ელიაშვილი, მონსერატ კაბალიესა და პეტრე ჩაიკოვსკის სახელობის საერთაშორისო კონკურსების ლაურეატი, მილანის აკადემიის სტაჟიორი მარიკა გულორდავა (სოპრანო), ქ. პამპლონას (ესპანეთი) ხულიანო გაიარეს სახელობის საერთაშორისო კონკურსის დიპლომანტი

და ქ.ბაქოს (აზერბაიჯანი) ბიულ-ბიულის სახელობის საერთაშორისო კონკურსის I პრემიის ლაურეატი არმაზ დარაშვილი (ტენორი), თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის კურსდამთავრებულები თათია ჯიბლაძე (მეცო-სოპრანო) და დიმიტრი ფხალაძე (ბანი).

კონცერტის მაღალი მხატვრული დონე ღირსეულად შეაფასა დამსწრე საზოგადოებამ. თითოეულ მათგანს დიდხანს არ ეთმობოდა მსახიობებ-

ის სამღვდელოების სახელით, აფხაზეთის მთავრობის სახელით მადლობა ვუთხრა მათ არა მარტო იმ დიდი სიყვარულისთვის, რომელიც დღეს გამოიჩინეს, რომ ასე უშურველად თავისი შემოქმედება ჩვენ გაგვიზიარეს და განგვაცდევინეს ბედნიერი წამები, არამედ იმისთვის, რომ ისინი ჰყავს საქართველოს და ეს არის ჩვენი დიდი ძალა. ერი, რომელსაც ასეთი შვილები ჰყავს, უკვდავია, ეს ერი გადარჩება და არა მარტო ქართველ ხალხს, არამედ მთელ მსოფლიოს მოუტანს დიდ სიხარულს. აქ ჩვენ ვხედავთ მომავალ დიდ ვარსკვლავებს, ისინი უკვე არიან ვარსკვლავები და მე იმედი მაქვს, რომ თქვენ მომავალში ასახელებთ საქართველოს. ძალიან მალე სოხუმში მოგვესმინოს თქვენი არაჩვეულებრივი ხმები.

- პედაგოგის პროფესია ძალზე საპასუხისმგებლოა, — მმართველთა სემინარის მონაწილეებს **ელგუჯა გვაზაშვილი**, — საქმე,

რომელსაც თქვენ ემსახურებით, ფრიად მნიშვნელოვანია - უზრდით ქვეყანას ჭეშმარიტ მამულიშვილებს. რა უნდა იყოს ამაზე საპატიო! ჩვენი კოლხური ჯიში, ჩვენი კოლხური გენი ვერ მოსპოვდება ვერც ერთმა იმპერიამ და ვერც ახლა მოსპობს. ამაში დიდი წვლილი შეგაქვთ თქვენ. ამ მისიის წარმატებით შესრულებაში თქვენ გვერდით დგანან ხელოვნების მოღვაწეები. დღეს ამ სულიერი ერთობის ზეიმის მოწმენი გავხდით.

შეხვედრის დასასრულს სულიერებისა და კულტურის ცენტრის თავმჯდომარე სვეტლანა ქეცბამ მადლობა გადაუხადა კონცერტის მონაწილეებს და წარმატებები უსურვა აფხაზეთის პედაგოგებს.

ვაქევენებთ აფხაზეთის №7 საჯარო სკოლის (სენაკი) IX კლასის მოსწავლის დიმიტრი ქარჩაპას თხოულობას, რომელიც პედაგოგთა საჯარო განხილვის საგანი გახდა.

თან განშორება.

შთაბეჭდილებების გაზიარება კონცერტის შესახებ ვთხოვეთ ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტ დანიელს (დათუაშვილი) და აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარე ელგუჯა გვაზაშვილს.

- ჩვენო საყვარელო ძმებო და დებო, - ბრძანა **მიუზი დანიელი**, - ჩვენ საოცარი, დიდი შემოქმედების მოწმე ვართ. ეს ჩვენ სულიერად გვამდიდრებს. ეს არის ძალიან დიდი მუხტი, რომელსაც ჩვენ დღეს ვლბულობთ და ეს ძალა მშვენიერებისა, ხელოვნებისა ადამიანს ძალიან ბევრ გაჭირვებას გადაატანინებს. დიდი გაჭირვების დროს ჩვენ გვახსენდება და გვწამს, რომ მშვენიერება არსებობს და ეს მშვენიერება ყოველთვის საბოლოოდ გაიმარჯვებს და ყოველგვარ მწუხარებას და ყოველგვარ ტანჯვას დაამარცხებს. მე მიიდა თქვენი სახელით, ჩვენი ეკლესიის სახელით, ცხუმ-აფხაზეთის ეპარქი-

„გიყვარდეთ, კაცნო, ერთმანეთი“

მე ღვთისმშობლის წილხვედრი და უდიდესი მადლის მქონე ქვეყნის, საქართველოს, ერთ-ერთ ულამაზეს კუთხეში, სამეგრელოში მცხოვრები მართლმადიდებელი ქრისტიანი ვარ. მიყვარს ჩემი ქვეყანა და ხალხი. ჩემი სამშობლოს წინაშე დიდია ღვაწლი იმ ბრძენი ადამიანებისა, რომლებიც გამოირჩეოდნენ ვაჟკაცობით, სამშობლოსათვის თავგანწირვის სურვილით, ურყევობითა და კლდესავით სიმტკიცით. მათ საქართველოს ხელი შეუწყვეს გაძლიერებასა და აყვავებაში. ასეთი გამორჩეული ადამიანები დღესაც არიან. ჩვენ შეგვიძლია მაგალითი ავიღოთ მათგან და ვხოვით ჭეშმარიტი გზა-კვალი ბედნიერი მომავლისაკენ. ამის მისაღწევად თითოეული ჩვენგანის წესი და მომავლის რწმენა მართლმადიდებლობაზე უნდა იყოს დამყარებული. რა თქმა უნდა, დიდი მნიშვნელობა აქვს ეკლესიასთან მჭიდრო კავშირს. პავლე მოციქული გვასწავლის, რომ „ეკლესია არის სვეტი და სიმტკიცე ჭეშმარიტებისა“ და ეკლესია არის „ქრისტეს სხეული“. ეკლესიის გარეშე შეუძლებელია ვეზიაროთ ჭეშმარიტებას, ვირწმუნოთ ჯვარცმული ქრისტესი, რადგან „ვისთვისაც ეკლესია დედა არ არის, იმისთვის ღმერთი მამა ვერ იქნება“. ეკლესია წმინდაა მასში მიმდინარე საიდუმლოებებით, რომლის აღსრულებითაც მონაწილეობა უნდა მივიღოთ და გულწრფელად ვილოცოთ ჩვენს სულიერ განმტკიცებაზე, ქვეყნის გაერთიანებაზე. თითოეული ჩვენგანის სულიერ ძლიერებაზეა დამოკიდებული საქართველოს ერთიანობა და სიძლიერე, ამიტომ უნდა გვიყვარდეს ერთმანეთი და სამშობლო ჩვენი. ეკლესიას ვერავითარი ბოროტი და მწვალებლური ძალები ვერ მოერევა, ვინაიდან უფალი ბრძანებს: „აღვაშენო ეკლესიამ ჩემი და ბჭენი ჯოჯოხეთისანი ვერ ერეოდნენ მას“. ასე რომ, უნდა შევასრულოთ ჩვენი მოვალეობა, ვამხილოთ ყველა ცრუსწავლება და ვიცხოვროთ ქრისტეს მცნებების დაცვით.

მჯერა, რომ ჭეშმარიტი სარწმუნოების სიყვარული და ამ რწმენის ირგვლივ ჩვენი გაერთიანება ყველას გადაგვარჩენს. ჭეშმარიტი რელიგიით დამყარებული ერი, მცოდნე მართლმადიდებლური მრწამსისა,

ვინც ღია გულით მიიღებს ქრისტეს „მიეცემათ მათ ხელმწიფება ღვთის შვილებად გახდომისა“, რაც თავისთავად ნიშნავს იცხოვრო ღვთის ნებისამებრ და წარმატებულად. თუკი გვექნება მყარი რწმენა და სურვილი ყოველდღიურად უფალთან დაახლოებისა, უფალი შეგვენევა და გაგვაძლიერებს.

ადამიანებს უნდა გვიყვარდეს ერთმანეთი, როგორც მოყვასი, ასევე მტერი ჩვენი: „გიყვარდეს მტერი შენი, ვითარცა თავი თვისი“, რათა ღმერთმა მოგვმადლოს სიხარული და შევიგრძნოთ სამოთხე დედამიწაზე. სიყვარულით გამრავლდება ჩვენი ერი და რაც უფრო სრულყოფილი იქნება ეს სიყვარული, მით უფრო წმინდა შეიქმნება ჩვენი ცხოვრება. ჩვენ ღმერთმა დიდი სიყვარულით სიყვარულისთვის შეგვქმნა, რომლის მიღწევაც სულიერი ამაღლებით არის შესაძლებელი. ჩემი ღოცვა და ღვთიურ სიყვარულზე წერაც, ალბათ, სიყვარულის შედეგია. სიყვარული სულს აღამაღლებს, ხოლო ღოცვა გონებას განწმენდს. წმინდა ეკლესიაც ღოცვისკენ და ერთმანეთის სიყვარულისკენ მოგვინოდებს.

„მოუკლებელად ილოცევდით, ყოველსა შინა ჰმადლობდით, რამეთუ ესე არს ნება ღმრთისა ქრისტეს იესუს მიერ თქუენდა მიმართ“ - გვასწავლის წმ. პავლე მოციქული და რწმენის გამყარებისაკენ მოგვინოდებს. ასევე უნდა ვილოცოთ და გვწამდეს, რომ ღვთის წყალობითა და ერთმანეთის სიყვარულით ქართველები და აფხაზები გავერთიანდებით და ერთმანეთს ვერავითარი ბოროტი ძალების ზემოქმედება ვეღარ დაგვაშორებს.

აფხაზეთი საქართველოს განუყოფელი ნაწილია. აფხაზებს საქართველოს გარდა სხვა სამშობლო არ გააჩნიათ. მჯერა, რომ კვლავ აღდგება ის ძმური ურთიერთობები, რაც გვქონდა და კვლავ კეთილი განზრახვებით განვეწყობით ერთმანეთისადმი. მართალია, უამრავი დაბრკოლება გვხვდება, მაგრამ უნდა შევძლოთ ამ ყველაფრის გადატანა და ღვთის სიყვარულით გავუმკლავდეთ ყოველგვარ განსაცდელს. ბოროტების აღმოსაფხვრელად ყველა უნდა ვცდილობდეთ ბოროტებას სიკეთით ვუპასუხოთ, რათა კვლავ

ბოროტება არ აღმოცენდეს. ვილოცოთ ბოროტების ჩამდენთათვის და ჩვენი კეთილი აზრებით, ღოცვითა და რწმენით უკეთესობისკენ შევიცვლებით. ჭეშმარიტი ქრისტიანი უნდა ცდილობდეს ყველა შეიყვაროს და ბოროტება ამას ვეღარ დააბრკოლებს. კაცთმოყვარე უფალი ადამიანისგან სულს მოითხოვს, თუ სუფთა გული არ გვექნება, ამაოა ეკლესიურობა. პირველ რიგში, უფალს გულის განწმენდა უნდა ვთხოვოთ, რათა უწმინდურობებისაგან განთავისუფლებულ გულში უფლის ნებით სიყვარულმა დაისადგუროს. სიყვარული და სიკეთე უხვად უნდა გავცეთ, დახმარება უნდა აღმოვუჩინოთ მათ, ვისაც არათუ განკითხვა, არამედ თანაგრძნობა, მხარში ამოდგომა და სწორ გზაზე დაყენება სჭირდება. ამ ყველაფერს არა მხოლოდ სიტყვით, არამედ საქმითაც, და საერთოდ, ჩვენი ცხოვრების წესით უნდა ვავლენდეთ. და ბოლოს, მინდა აღვნიშნო, რაოდენ მნიშვნელოვანია ამ ბრძნული „შეგონების“ გააზრება თითოეული ჩვენგანისათვის:

**„კაცმან უნდა თავის საქმე
ველა ღვთისა მოიგვაროს,
ამ სოფელსა ხელი ჭეხროს,
იქცე ბარგი დაიბარგოს.
მოჟვარეთ და ამსწავთა
თავის რიგით რამე არგოს.
სახელის სე საჩრდილობად
წელისა ჰირსა სადმე დარგოს!“**

ვისაც სხვისთვის კარგი უნდა, მას უფალი განამტკიცებს რწმენაში და დააჯილდოვებს სიყვარულით, ეს გრძნობა კი ბედნიერების მომტანია. უსუსური და შესაბრალებელია ყველა, ვისაც სიყვარულის გრძნობა არ გააჩნია. „გიყვარდეთ, კაცნო, ერთმანეთი!“ ამოხეთქა მთის ანკარა წყაროსავით სუფთა ვაჟას გულიდან ამ სიტყვებმა და დარჩა ქართველობას მაგალითად ზნეკეთილობის, კაცურ-კაცობისა და „კაი ყმის“ სახელის მოსაპოვებლად. ამ სიტყვების მნიშვნელობას და მის არსში ჩანვდომას ძალუძს გავგიძღვეს ჭეშმარიტი გზით ბედნიერი მომავლისაკენ.

(გაგრძელება მე-6 გვ.)

(დასაწყისი მე-5 გვ.)

ჭეი, შენ, ადამიანო,
სიუვარულისთვის იცოცხლე,
შენს ცხოვრებაში მარადეაშს
სიმართლისათვის იღვწოდე.

ხალხნო, ზირჯვარი იწერეთ,
გამოაფხიწლეთ ერია,
ირწმუნეთ ჭეშმარიტება
ქვეყნისა გადამჩენია.

ბევრი ვკუთხს ჯვრაც მტერია,
ჩვენს სატირალსე მღერია,
არ შეიძულათ, შეუნდეთ,
კიევადეთ, თქვენი მშეზია.

წმინდანებს მათ ცხოვრებაში,
ბევრი რამ დაუთმენია,

ბევრი კარგი ქმნეს მოყვრისთვის,
არც შეიძულეს მტერია.

ღმერთო, გთხოვ, ძალა მოგვაცე,
გავსძლოთ, ვითმინოთ ბევრია,
მიწიერებას ნუ მიგვცემ
სამოთხე მშვენიერია.

ღირსად გვქმენ, შეგვედრები:
ღმერთო, გვიუბრუნე ერია,
სამშობლოსათვის კარვისა
ყოველი მვედრებელია.

ღმერთო, დიდება შენს სახელს,
დაგვიმორჩილე მტერია,
გვაუბრუნე, ერთად ვაძუოფე
ჩვენ, უძველესი ერია.

ბოროტებისა არ გვინდა
არცა-რამ არაფერია,
ჩვენს გულსა დაეზატრონე,
მფარველი იუა ჩვენია.

თბილ სიტყვებს ვეუბნებოდეთ
ერთმანეთს ჩვენი ერია,
ქვეყნად სიაფე ბევრია,
ჭეშმარიტება ერთია.

ჩვენ სიუვარული მოგვამდლე,
გვიუვარდეს თუნდაც მტერია,
ვისაც კი ძალუშს ეს ვრძნობა
ყოველი ბედნიერია.

გამოფენა „ჩვენი აფხაზეთი“

ილიაობის დღესასწაულს მიეძღვნა გამოფენა „ჩვენი აფხაზეთი“, რომელიც სამების საკათედრო ტაძარში 2 აგვისტოს გაიმართა. იგი ერთ-ერთი შემადგენელი ნაწილი იყო ამ დიდი დღესასწაულისადმი მიძღვნილი გამოფენისა. წარმოდგენილი იყო 100-ზე მეტი სურათი აფხაზეთის მკვიდრ ვახტანგ ჯორჯიკიას კოლექციიდან. სურათებზე ასახულია აფხაზეთის ქალაქებისა და სოფლების როგორც ძველი, ისე ახალი ხედვები. გამოფენასთან ერთად მოეწყო ამავე სახელწოდების დისკის პრეზენტაცია.

გამოფენას ესწრებოდნენ აფხაზეთიდან დევნილები, აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატები, დედაქალაქის მკვიდრნი, ამ დღესასწაულზე დასასწრებად ჩამოსულები. ექსპონატებმა დამთვალიერებელთა ინტერესი გამოიწვია.

ნათო ჭკადუა, გაგრა:

- ეს კადრები არის მართლაც უნიკალური. გაგვიახლდა გრძნობა, რაც ადრე გვქონდა. მთელი ბავშვობა აქ გავატარე და მინდა მჯეროდეს, რომ ჩვენი შვილებისათვის ეს არ იქ-

ნება მართო ჩემი წარსული. ძალზე მტკივნეულია ეს ყველაფერი ჩემთვის. მინდა, რომ ჩემმა შვილებმა ყველაფერი თვითონ ნახონ, განიცადონ. დღეს აქ არის ის სურნელი, რაც იქ იყო, სულ სხვანაირი, შეუ-

დარებელი. ყველაფერი უფლის ნებაა და ღმერთს შევთხოვ, რომ მალე დაბრუნდეს ეს ყველაფერი.

ლია ახალაძე, სოხუმის უნივერსიტეტის პროფესორი:

- ძალიან კარგია მსგავსი გამოფენები. ეს მიუთითებს იმაზე, რომ ჩვენ არ დაგვვინწყებია ჩვენი კუთხე, მუდამ იქა ვართ ჩვენი სულით, გონებით,

აზროვნებით და ეს ერთხელ კიდევ ხაზს უსვამს იმას, რომ საქართველო არ დათმობს იმ კუთხეს, ეს არის საქართველოს ძირძველი მიწა, ისტორიული რეგიონი, რომელიც სავსეა ქართული კულტურის ძეგლებით, როგორც ხუროთმოძღვრული, ასევე ეპიგრაფიკული მასალით. საქართველოს ამ კუთხიდან გამოვიდნენ ისეთი გამოჩენილი მოღვაწეები, როგორიც იყო ნიკო ჯანაშია, სიმონ ჯანაშია და სხვები, რომელთაც ქართულ კულტურაში დიდი წვლილი შეიტანეს და ბუნებრივია, რომ საქართველო ამ კუთხეს არასოდეს დათმობს.

გვანცა კობლატაძე, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, საპატრიარქოს საგამომცემლო განყოფილების თავმჯდომარე:

- მე აფხაზეთში ნამყოფი არა ვარ. თან გული მწყდება, თან მიხარია, იმიტომ, რომ უფრო დამწყდებოდა გული მისი დაკარგვის გამო, მაგრამ იმედს არ ვკარგავ. მჯერა, რომ ეს ყველაფერი დაბრუნდება და აღდგება. მინდა რამდენიმე სიტყვა ვთქვა ქალბატონ სვეტი-

(გაგრძელება მე-7 გვ.)

(დასაწყისი მე-6 გვ.)

ლანაზე. იგი თავისი სულიერებით არის მართლა კულტურის მოღვაწე. ლიტერატურის, ხელოვნების ღრმა ცოდნით და საერთოდ, თავისი ურთიერთობებით ადამიანებთან. ვფიქრობ, თურმე, როგორი ჭკვიანი ყოფილა მაშინ ჩვენი ქვეყანა, რომ სოხუმში ასეთი ქალბატონი დაინიშნა აფხაზეთის კულტურის მინისტრად. ახლა იგი ჩვენ შორის - ქართველებსა და აფხაზებს შორის, ხილია და ვფიქრობ, რომ უდავოდ ასეთი ადამიანების წყალობით აღდგება ჩვენ შორის ურთიერთობა, როგორიც იყო ადრე და ყველაფერი კარგად იქნება. მე სიამოვნებით ვნახე ეს გამოფენა.

როგორც გითხარით, არ ვარ აფხაზეთში ნამყოფი და ჩემთვის ეს არის სიახლე. ყველაფერი წარმოდგენილია გემოვნებით. გათვალისწინებულია წარსული, თუ როგორი იყო ძველი სოხუმი, ძველი გულრიფში და ამასთან წარმოდგენილია გვიანდელიც და მთლიანობაში ტოვებს კარგ შთაბეჭდილებას, თითქოს ახლოს მიდიხარ,

ეცნობი. ცრემლს ვერ ვიკავებ. დიდი მადლობა გამოფენის მესვეურებს, ორგანიზატორებს.

„შირველად იყო სიტყვა...“

ქართული პოეზიის პარკულიტები
ირაკლი ავაშიძე – 100

ბოსთაყელის ნაკვალავზე

„... ყოველი საიდუმლო
ამას ენასა შინა დამარხულ არს“
იოანე ზოსიმე

ნახე ეს ცა...
ამ არწივის წამოფრენა,
ამ ტუჩის ცეცხლი...
ჭორისონტი მერთალი...
არა, შორით
ამ სამყაროს წარმოდგენა
ჯერ არ მალეუძს
კაცს გონების თვალთ.
წარმოდგენ
თეირანის მტკრიან ბინდებს,
მაგრამ ვერა
ფენჯაბსა და ღაბორს,
უნდა ნახო,
უნდა ერთხელ ჩამოფრინდე,
უნდა ნახო,
შენი თვალთ ნახო.
ნახო ამ გზებს,
ჯერ უხილაეს, ჯერ უხსოვარს,
რა მზე აჭერს,
რა ბუღბუღლი უსტვენს...
ეს ქვეყანა
თვით გენიოსს, სწორუბოვარს,
არ იქნება,
არ ენახოს რუსთველს.
არ შეჭეროდეს
აქ ღზინსა თუ ოპის გრიადს,
არ ენიღოს
ეს ბიბინი სერთა

არ ენახოს
„სმენად მხეცნი მოვიდიან“,
არ ეგემოს
„ვა, სოფელის“ სევდა.
და მეც დაგაღ,
ვინდლო მის კვადს ვინიშნებდე
ინდოეთის
გადაარჯულ გზებზე;
მვიდასი წლის,
შვილიათას წვიმის შემდეგ
მის ნაფეხურს,
მის ნაგვალეფს ვეძებ.
სად იარა,
სად უცქირა ცრემლთა ფრქვევას,
სად მიუწრო
მმას შეფიცულის მმასთან?...
არაბეთის ზღვასთან იდგა?
მეც აქ ვდგავარ,
მეც აქ მოვად,
არაბეთის ზღვასთან.
სად ჩამოვდა,
სად გარბინდა,
სად შეჩერდა,
სად აღმოჩნდა
მშობელ ქვეყნის ჭანგი?
განვის ჰირას
მწირთა ღოცვას
თუ შესცქერდა-

მეც მათ შევცქერ,
აი, ჩემს წინ განვი.
თითქოს ვხედავ,
თითქოს მართლაც
ნათლად ვხედავ
ჩემს და ფერმერთაღს,
ჯანმრთელსა და სულმრთელს...
არა, ეს გზა,
როგორც მკოსანს,
როგორც მხედარს,
არ იქნება,
არ ენახოს რუსთველს.
რა იშოვა,
რა წაგო, რა მოიგო,
რა დაარჯა,
ქვეყნად არვინ იცის,
მხოლოდ მესხეთს
უცხო განმად წამოიღო
სიუვარული
ინდოეთის მიწის.
რა ცაც წვაგდა-
ვმღერი მეც იმ ვარსკვლავეთზე,
სადაც შედგა,
მეც იმ ზღურბლზე შევდექე...
ინდოეთში
რუსთველის კვადს დავეძებ-
აღარც აქ ჩანს
შვიდასი წლის შემდეგ.

საკლესიო კალენდარი

1 ოქტომბერი (ხუთშ.)	— ხსენება წმიდისა მთავარმონაშისა ბიძინა ჩოლოყაშვილისა და წმ. მონამეთა შალვასი და ელიზბარისა, ქსნის ერისთავთა.
3 ოქტომბერი (შაბ.)	— ხსენება დიდმონამე ევსტათი პლაკიდასი. ერთიანმინდობა.
6 ოქტომბერი (სამშ.)	— მუცლადღება პატიოსნისა და დიდებულისა წინასწარმეტყველისა, წინამორბედისა და ნათლისმცემელისა იოანესი.
7 ოქტომბერი (ოთხშ.)	— ხსენება პირველმონამე თეკლა მოციქულთა სწორისა (I ს.).
9 ოქტომბერი (პარ.)	— მიცვალება წმიდისა მოციქულისა და მახარებელისა იოვანე ღმრთისმეტყველისა; — დღესასწაული ივერიის ყოვლადწმიდა ღმრთისმშობლის ხატისა.
12 ოქტომბერი (ორშ.)	— ხსენება ღირ. ონოფრე გარეჯელისა, საკვირველთმოქმედისა (XVIII ს.).
13 ოქტომბერი (სამშ.)	— ხსენება მღვდელმონამე გრიგოლ ეპისკოპოსისა, სომხეთის განმანათლებელისა (დაახლ. 335 წ.); მონ. რიფსიმესი, გაიანესი და მათთანა 35 წმიდა ქალწულთა.
14 ოქტომბერი (ოთხშ.)	— დღესასწაული საუფლო კვართისა და ღვთივბრწყინვალე და მრონმდინარე სვეტისა; — ხსენება მოციქულთა სწორთა — მეფისა მირიანისა და დედოფლისა ნანასი; — მცხეთობა-სვეტიცხოვლობა.
15 ოქტომბერი (ხუთშ.)	— ხსენება დიდმონამე არგვეთის მთავართა — დავით და კონსტანტინე მხეიძეთა (740 წ.).
18 ოქტომბერი (კვ.)	— შაჰნაზადობა — ხსენება ღირსისა მამისა ჩვენისა გრიგოლ ხანძთელისა (861 წ.).
19 ოქტომბერი (ორშ.)	— ხსენება წმიდისა და ყოვლადქებულისა მოც. თომასი.
22 ოქტომბერი (ხუთშ.)	— ხსენება მოციქულ იაკობ ალფესისა.
25 ოქტომბერი (კვ.)	— VII მსოფლიო კრების წმიდა მამათა ხსენება (787 წ.).
29 ოქტომბერი (ხუთშ.)	— ხსენება ღირსისა ზენონ იყალთოელისა (VI ს.).
31 ოქტომბერი (შაბ.)	— ხსენება წმიდისა დიდებულისა, ყოვლადქებულისა მოციქულისა და მახარებელისა ლუკასი.

ჩვენი მოძღვარი

(კითხვა-პასუხი სულიერი ცხოვრების შესახებ)

მშინეჲ - ღმრთიველ სწავრებაჲთა შიგნით

რატომ გვეშინია დროებითი (ხორციელი) სიკვდილისა და მარადისობასთან შეხვედრისა? ეს ცხოვრება ხომ ამაო საზრუნავით, საღმობით, საცთურითა და სულიერი ტკივილითაა აღსავსე. აქ არ არის ჭეშმარიტი სიმშვიდე, ზეციური სიხარულის სისავსე, ღვთის წიაღში განსვენება და ნეტარება, არც სრულყოფილე-

ბა. მიზეზი კი შემდეგშია — არ გვიყვარს მაცხოვარი ჩვენი იესო ქრისტე. აკი ბრძანებს უფალი: ... **„უკუეთუ ვისმე უყუარდე მე, სიტყუანი ჩემნი დაიმარხნეს, ... ხოლო რომელსა არა უყუარდე მე, სიტყუანი ჩემნი არა დაიმარხნეს“** (ინ. 14, 23-24). ამგვარად, ნაცვლად იესო ქრისტესი, დროებითი ცხოვრება, წუთიერი სიამე-

ები შევიყვარეთ, მთელი არსებით ცოდვათა ზღვაში გადავეშვიტ, გული გავუხსენით მომაკვდინებელ ვნებებს და შედეგად სამართლიანი, მარადიული სასჯელის გვეშინია.

მიძინებას სხვაგვარად ხვდებოდა ყოვლადწმიდა ღვთისმშობელი. მისთვის ეს იყო მეტად სა-
(გაგრძელება მე-9 გვ.)

(დასაწყისი მე-8 გვ.)

სიხარულო და დიდად ნანატრი დღე. დღე — უფალთან შეხვედრისა, დღე — ნეტარი განსვენებისა, არამინიერი, ზეციური, მარადიული ზეიმისა, დღე — მარადიულ ცხოვრებაში შობისა, სადაც მართალთათვის ყოვლითურთ სავსე, კეთილისგან მოუკლებელი, სრულყოფილი და ნეტარი ცხოვრება სუფევს, რასაც ასე გადმოგვცემს ჰიმნოგრაფი:

... „იგი წარსრული სავანესა შინა საუკუნესა მხიარულ არს, და მივალს ზეცისა სიხარულად, საღმრთოსა შინა სიხარულსა და საუკუნესა საშუებელსა“ (იხ. მიძინების დღესასწაულის განგების მცირე მწუხრის „უფალო ღალად-ვჰყავსა ზედა“ I დასდებელი).

ქეშმარიტი მორწმუნისათვის სანატრელია ცოდვილ მიწაზე ამგვარი დასასრული, რასთანაც მხოლოდ ერთი ქეშმარიტი გზა, გოლგოთის გზა მიგვაახლებს, გზა ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის სათნო ცხოვრებისადმი მიბაძვისა, გზა მისდამი დაუშრეტელი ღოცვა-ვედრებისა, გზა სინანულისა, ჯვარცმისა, აღდგომისა და ამაღლებისა.

ადამიანი მარადიულობისთვისაა შექმნილი, მაგრამ ღვთის ნებისაგან გარდასვლის გამო, დროებით სიკვდილს დაექვემდებარა. თვით ყოვლადწმიდა ღვთისმშობელმაც გაიარა ცათა სასუფეველისაკენ მიმავალი სიკვდილის კარიბჭე, რაზეც ასე გალობს ჰიმნოგრაფი:

„ვითარცა ძემან მისმან ჯვრისა დადებად ნებსით საფლავსა შინა, ვითარცა მკუდარმან, შემოქმედმან ცათამან, ებრძოვებოდა მისმან, მიიღო სასმელი სიკუდილისა“ (იხ. იქვე, საცისკრო კანონთა მე-4 გალობის II კანონის ტროპარი).

„ბუნებისაგან მოკუდავისა იშევ, რომელმან გვიშევ ჩუენ ცხოვრება, და მოიწია შენდა დღეს, თანა-მდები ბუნებისა და

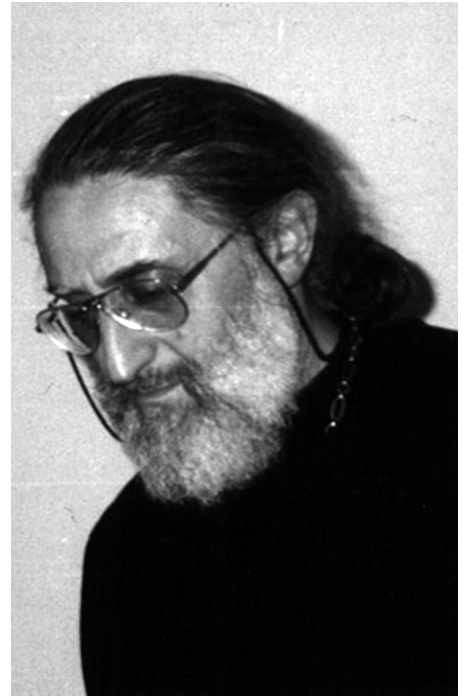
ცხოვრებად მიგცვალა შენ ძისა შენისა ღვთისმშობელო“ (იხ. იქვე, საცისკრო კანონთა მე-3 გალობის II კანონის ტროპარი).

სამოთხეში ცხოვრება მანამდე იყო უსაფრთხო, სანამ მას სიკვდილზე ფიქრი იცავდა: „ხოლო ხისაგან ცნობადისა კეთილისა და ბოროტისა არა სჭამოთ მისგან, რამეთუ რომელსა დღესა სჭამოთ მისგან, სიკუდილით მოჰკუდეთ“ (დაბ. 2, 17). მაგრამ მტერმა შეძლო და განაშორა ადამისა და ევასგან სიკვდილის შიში: „და ჰრქუა გუელმან დედაკაცსა: არა სიკუდილით მოჰკუდეთ“ (დაბ. 3, 4) და შედეგად სიკვდილი შევიმოსეთ.

ამგვარად, შევიცნობთ რა ჩვენი დაცემის სიღრმეს, არ მივეცეთ სასონარკვეთას და მორჩილებით და მინდობით გავყვეთ გოლგოთის გზას, შედეგად კი პიროვნულ ფერისცვალებას მივეახლოთ, ფერისცვალებას, რომელიც ძირეულად ცვლის ადამიანს გარეგანი კაცისგან შინაგანისაკენ.

სწორედ ამიტომ მიძინების დღესასწაულს ფარისცვალების დღესასწაული უძღვის წინ, რათა თითოეულმა ადამიანმა გაიაზროს პიროვნული ფერისცვალების უაღრესად დიდი მნიშვნელობა, რომლის გარეშეც სიკვდილის კარიბჭის გავლა უდიდეს განსაცდელს მოუვლენს მოუშზადებელ პიროვნებას.

შედეგად პიროვნული ფერისცვალებისა, მართლმადიდებელი ქრისტიანი სიკვდილის შიშის მძლეველიც უნდა გახდეს. მისი სული სიკვდილის წინ ღვთისა და მოყვასის სიყვარულით უნდა იყოს აღვსილი, უნდა იყოს წმინდა და ნათელი, მხოლოდ ასეთ შემთხვევაში მოგვევლინება სიკვდილი ზეცად აღმავალ კიბედ. ამგვარი სიკვდილი მარადიული სიხარულის, ზეციური დიდების და ადამიანის ღმერთთან განუშორებელი ერთობის საწინდარია.

ამდენად, მიძინების დღესასწაულის მსახურების საღვთისმეტყველო-ლიტურგიკული მნიშვნელობიდან გამომდინარე, სიკვდილის წუთებში, მარადიულ ცხოვრებაში გადასვლისას სულიერი სიხარულის მისაღწევად, ქრისტიანს ამქვეყნიურ ცხოვრებაში სამი ძირითადი საშუალება გააჩნია:

1. ეკლესიური ცხოვრება და პირადი ღვაწლი (რომელიც, რა თქმა უნდა არ არის საკმარისი);
2. ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის შემწეობა (რაც პიროვნულ რწმენაზე და ეკლესიურ ცხოვრებაზე ბევრად არის დამოკიდებული);
3. ღვთის განუზომელი მონყალება, რისი იმედიც განუშორებლად უნდა ჰქონდეს თითოეულ მორწმუნეს, და რომლის გარეშეც შეუძლებელია ცხოვრება.

ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის მიძინების საღვთსაწაულო ღვთისმსახურებაში მონაწილეობის მიღებით მორწმუნე ადამიანს საშუალება ეძლევა:

1. სულიერი მზერა საღმრთო ისტორიის ამ უმნიშვნელოვანესი პერიოდის ზოგიერთი მომენ-

(გაგრძელება მე-10 გვ.)

ჩვენი მოძღვარი

(კითხვა-პასუხი სულიერი ცხოვრების შესახებ)

(დასაწყისი მე-9 გვ.)

ტის ისტორიულ-ლიტურგიკულ თხრობას მიაპყროს. კერძოდ:

ა) იერუსალიმში მოციქულე-ბის სასწაულებრივ შეკრებას;

ბ) მათ ბოლო საუბარს ღვთის-მშობელთან;

გ) ყოვლადწმიდა ღვთისმშობ-ლის მიძინებასა და დასაფლავე-ბას;

დ) დასაფლავების შემდგომ, მესამე დღეს მის გამოცხადებას და სხვა.

2. გაიაზროს ამ დღესასწაუ-ლის ზნეობრივი თუ დოგმატური მნიშვნელობა, ადამიანთა ხსნის საღმრთო განგებულება, საღ-მრთო აღმშენებლობის გზა;

3. მოზიემე (ზეციურ) და მებ-რძოლ (მიწიერ) ეკლესიასთან ერ-თად მთელი გულით უგალობოს და განადიდოს ღვთისმშობელი;

4. ლოცვით გამოითხოვოს მის-გან შემწეობა პირადული ცხოვნე-ბის გზაზე.

გონიერი მზერით მიმოვიხი-ლავთ რა ყველა იმ საშუალებას, რასაც დედა ეკლესია ფლობს მორწმუნეთა ცნობიერებასა და გულებზე ზემოქმედების მიზ-ნით, სავსებით მართებულად, ეკ-ლესია, დედის მუცელს შეიძლება შევადაროთ. ყოველი ჩვილი, მუც-ლადყოფნის პერიოდში ვითარ-დება და შემდეგ იშვება ამქვეყნი-ური ცხოვრებისათვის. მსგავსად ამისა, ადამიანი საიდუმლოთა მღვდელმოქმედებით სულიერად იშვება, ხოლო ღვთისმსახურე-ბაში მონაწილეობით, საეკლესიო წეს-ჩვეულებების აღსრულებით, ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის, ანგელოზებისა და წმიდანთა მე-ოხებით, ეკლესიაში, ქრისტიანი ადამიანი სულიერად იზრდება, ძლიერდება და ვითარდება, რი-თაც მისი სული უნარს იძენს, მუ-დამ უფლის სიხლოვეს იმყოფე-ბოდეს, და ამ ქვეყნიდან გასვლის

შემდეგ, იშვება კიდევ მარადიუ-ლი ცხოვრებისათვის.

ჯეროვანია ფიქრი სიკვდილ-ზე, რაც უფლის ძალითა და მად-ლით, სიხარულითა და იმედით განგვაცისკროვნებს. ამდენად, სიკვდილზე ფიქრი გვმართებს, როგორც მომავალ უმნიშვნელო-ვანეს მოვლენაზე, რისთვისაც მზადება წინდანიანა საჭირო, მზადება გულმოდგინე, საფუძ-ვლიანი და რთული.

სიკვდილზე ფიქრი გვიცავს ყოველივე უჯეროსაგან, იმავე-დროულად ყოველივე იმისგანაც, რაც სიკვდილს საზარელს ხდის. და თუ ოდენ სხეულებრივი ტკბო-ბის მიზეზით განვიშორებთ „აბე-ზარ“ აზრს სიკვდილზე, არათუ სხეულებრივს, არამედ საშინელ, სულიერ, მარადიულ სიკვდილს მივეახლებით.

უთუოდ გვახსოვდეს ამასოფ-ლიდან ჩვენი გასვლის გარდაუე-ლობა და ჟამი, და ღვთისაგან ძა-ლა და სიმხნევე ვითხოვოთ უხი-ლავ მტერთან საბრძოლველად. ყოველი აზრი, ყოველი სურვილი, ყოველი ქმედება ზედმინევნით უნდა გამოვიძიოთ მარადიული ცხოვრების შუქზე, რათა საყო-ველთაო აღდგომასა და საშინელ სამსჯავროზე ფიქრით, ვნების ალი დავშრიტოთ, განვეშოროთ უჯერო ცხოვრებას და გოლგო-თის მძიმე, მაგრამ მაცხოვრებელ შეღმართს შევუდგეთ. და თუ სიკვდილის შიში ბოროტის მანქა-ნებისაგან განგვარინებს, რწმე-ნა, იმედი და სიყვარული სიხარუ-ლით გვასაზრდოებს სამომავლო ცხოვრებაში მარადიული ნეტარი ცხოვრების დამკვიდრებით.

ადამს სამოთხეში სიყვარუ-ლით მორჩილება განესაზღვრა და ისიც სიყვარულით მორჩი-ლებდა უფალს ცოდვით დაცე-მამდე. პირველ მშობელთა და-ცემის შემდგომ, ჩვენი მოქცევის

გზაზე, თავდაპირველად მოშიშე-ბით მორჩილება გვმართებს, რის შემდეგაც სარწმუნოებრივ მორ-ჩილებამდე უნდა ავმალდეთ, რათა სიყვარულით მორჩილება შევიძლოთ, რაც იმ ნეტარ მდგო-მარეობას მიგვაახლებს, სამოთხე-ში რომ სუფევდა.

ამდენად, მიძინების დღე-სასწაულის საგალობლებსა და ლოცვებში ორი უაღრესად მნიშ-ვნელოვანი მომენტი გულის-ხმისსაყოფელი:

ა) ეკლესიის წიაღში მორწმუ-ნეებს ასწავლოს სხეულებრივი სიკვდილისადმი ქრისტიანული დამოკიდებულება, და ამ გარდა-უვალი მომენტის სათანადოდ შე-სახვედრად მზადებისათვის გა-ნაწყოს ისინი;

ბ) გააცნობიერებინოს მორ-წმუნეებს, ყოვლადწმიდა ღვთის-მშობლის განსაკუთრებული რო-ლი, სიკვდილის მომენტში მისი შემწეობისა.

მხოლოდ ასეთ შემთხვევაში იქნება თითოეული მართლმადი-დებლის განსვლა ამ ქვეყნიდან — დღე მარადიულ ცხოვრებაში შობისა, რისთვისაც დაუცხრომ-ლად განვადიდებთ ყოვლადწმი-და ღვთისმშობელს:

„ძღუელ იქმნეს, ბუნებანი მეტყველნი, შენთვის ქალწულო უბინოო, ქალწულებრივი შობა, და სიკვდილი ცხოვრების მომ-ცემელი, და შემდგომად შობისა ქალწულად ჰგეი და მოკვდავი, ცხოველ-ხარ ღვთისმშობელო, სამართლად გადიდებთ“ (იქვე, IX გალობის I კანონის ძლისპირი).

ქვაშვეთის წმ. გიორგის
სახელობის ტაძრის
წინამძღვარი, თბილისის
სასულიერო აკადემიისა და
სემინარიის ლექტორი
დეკანოზი ბიძინა (ბუნია)

გამოფენა „ჩვენი ზეხიზეთი“

ჩვენი ადგილი

სარედაქციო კოლეგია: სვეტლანა ქეცბა, დეკანოზი ბიძინა (გუნია),
ლია სეხნიაშვილი, ალექსანდრე ფარფალია, ირინა ქეცბა
პასუხისმგებელი რედაქტორი ციციკო ჯულუხიძე

სსიპ „სულიერებისა და კულტურის ცენტრი“

მისამართი: თბილისი, რუსთაველის გამზ. #37, IV სართ. ტელ.: 93-17-20, 895-41-21-70. ტირაჟი: 500 ცალი